

Urszula Bończuk-Dawidziuk

Sprawozdanie z postępu prac nad wydaniem Akt Büschinga w dniach 30 X 2012 - 30 IV 2013 r.

Hereditas Monasteriorum 2, 514-515

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zespół X

Urszula BOŃCZUK-DAWIDZIUK
Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego

Sprawozdanie z postępu prac nad wydaniem *Akt Büschinga* w dniach 30 X 2012–30 IV 2013 r.*

Inicjatywa edycji źródeł zwanych *Aktami Büschinga* (*Acta manualia die Uebernahme der Bibliotheken, Kunstsammlungen & Archive in den aufgehobenen Klöstern Schlesiens betreffend. Büsching*) ze zbiorów Oddziału Rękopisów Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu (sygn. IV.F.267, t. 1–5) została omówiona na łamach poprzedniego tomu niniejszego półrocznika¹. Trzyosobowy zespół² zajmujący się transliteracją rękopiśmiennego materiału archiwalnego przystąpił do pierwszego etapu wykonawczego, w którym poszczególne karty manuskryptów zidentyfikowano pod względem formy przekazu źródłowego (np. list, protokół, inwentarz), opisywanego w źródle klasztoru (np. cystersów w Lubiążu) oraz jego zbiorów (np. stare druki). Sporządzony opis wszystkich pięciu tomów *Akt Büschinga* ujęto w formie tabelarycznej; po opracowaniu zostanie opublikowany w następnym tomie „Hereditas Monasteriorum”.

Na podstawie tak przygotowanego zestawienia wyłoniono pierwszy klasztor, którego sekularyzowane zbiory zostały spisane w inwentarzach znajdujących się w *Aktach Büschinga*. Jest nim opactwo norbertanów we Wrocławiu, dobrze udokumentowane w zakresie księgozbioru i kolekcji dzieł sztuki. Przeważająca część zapisów dotyczących go została sporządzona w okresie między 14 XII 1810 a 16 II 1811 r. Znajdują się w tomie 1 (33 k. zapisane na 65 s. – zob. tabela 1). W kolejnych tomach znajdują się jedynie pojedyncze karty z korespondencją dotyczącą tego klasztoru, np. w tomie 4: dwa listy Głównej Komisji Sekularyzacyjnej do Johanna Gustava Gottlieba Büschinga w sprawie obrazów zgromadzonych w refektarzu klasztoru (k. 221: list z 28 XI 1811 r.; k. 283: list z 21 XII 1811 r.). Najbardziej interesujący jest inwentarz rękopisów, starych druków, malarstwa i rzeźby drewnianej, który obejmuje 12 k., zapisanych na 21 s. (zob. tabela 1, k. 92–103).

Podczas wyszukiwania innych – obok *Akt Büschinga* – źródeł do sekularyzowanych zbiorów opactwa norbertanów zespół natrafił na inwentarz malarstwa Królewskiego Muzeum Sztuki

* Praca naukowa finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki” w latach 2012–2016. Scientific work financed by the Ministry of Science and Higher Education under the name of the “National Programme for the Development of Humanities” in the years 2012–2016.

1 U. BOŃCZUK-DAWIDZIUK, *Sprawozdanie z wstępnych prac nad wydaniem „Akt Büschinga”*, „Hereditas Monasteriorum”, 1, 2012, s. 432–433.

2 Dr Arkadiusz Wojtyła z Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego, mgr Urszula Bończuk-Dawidziuk z Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego i mgr Anna Jezierska z Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego.

i Starożytności przy Uniwersytecie Wrocławskim sporządzony przez Büschinga na początku lat 20. XIX w. Do tego pierwszego we Wrocławiu otwartego regularnie dla publiczności muzeum, prezentującego swoją galerię malarstwa już od 29 VI 1815 r., trafiła część malarskich dzieł sztuki z opactwa norbertanów, podobnie jak i inne malowidła uznane przez Büschinga za cenne dla Śląska pod względem historycznym i artystycznym. Rękopis nosi tytuł *Verzeichnisse die Gemälde= Sammlung betreffend* i jest przechowywany w zbiorach Oddziału Rękopisów Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, sygn. Akc. 1948/862. Zważywszy na niezwykle cenne informacje w nim zawarte, które często umożliwiają ustalenie proveniencji obrazów i przesłanie ich historii, zostanie on zdigitalizowany i opublikowany.

Tabela 1. Informacje dotyczące opactwa norbertanów we Wrocławiu w *Aktach Büschinga*, t. 1

Lp.	Data dokumentu	Numer karty	Opis
1	14 XII 1810	37	<i>An den Kgl. Regierungsrath Herrn Zimmermann...</i> , pismo do Friedricha Alberta Zimmermanna (1745–1815), powołanego na stanowisko „specjalnego komisarza” w tym opactwie
2	17 XII 1810	38–39	<i>Ad votem...</i> , protokół Büschinga dotyczący przeniesienia zbiorów bibliotecznych z opactwa do biblioteki Gimnazjum Marii Magdaleny oraz pismo Büschinga do Głównej Komisji Sekularyzacyjnej na temat najcenniejszych znalezionych tu dzieł
3	31 XII 1810	52	<i>An [...] Hauptkommission...</i> , pismo Büschinga do Głównej Komisji Sekularyzacyjnej dotyczące spraw organizacyjnych
4	29 XII 1810; 2 I 1811	55	<i>Notizen...</i> , protokół Büschinga dotyczący obrazów w kościele klasztornym pw. św. Wincentego (29 XII 1810) i wypożyczenia książek z biblioteki klasztornej (2 I 1811)
5	8 I 1811	59–63	<i>Erster Berichte über die Uebernahme der im Vinzentinen Stifte zu Breslau befindlichen Sachen...</i> , protokół zawartości biblioteki i archiwum klasztornego
6	9 I 1811	66	<i>Hochgeborener Freiherr...</i> , pismo do kanclerza (Karla Augusta von Hardenberga?) dotyczące przejęcia opactwa oraz jego zasobów
7	16 I 1811	81	<i>Geantwortet...</i> , pismo do Büschinga w sprawie zorganizowania wozu na potrzeby opactwa oraz notatka z odpowiedzią Büschinga
8	12 I 1811	89	<i>Eur Wohlgebohren danken wir hiermit für die gefälligen Mittheilung das verläufigen Befundes der Bibliothek im vormaligen St. Vinzenz Stift allhier...</i> , list Głównej Komisji Sekularyzacyjnej do Büschinga dotyczący zbiorów bibliotecznych
9	19 I 1811	90	<i>An Hauptkommission...</i> , pismo Büschinga do Głównej Komisji Sekularyzacyjnej dotyczące zasobów opactwa
10	19 I 1811	91	<i>An den Herrn Doktor Bandtke...</i> , pismo do Jerzego Samuela Bandtkiego (1768–1835), wrocławskiego filologa i bibliotekarza, w sprawie księgozbioru klasztornego
11		92–103	<i>Kunstachen [und] Manuskripten zu St. Vinzenz</i> , inwentarz starodruków, obrazów, rzeźby drewnianej i rękopisów pochodzących z opactwa
12	28 I 1811	136	<i>Die beliebten in einem Schreiben...</i> , list Johanna Inocenza Schmidta, duszpasterza z kościoła św. Wincentego we Wrocławiu, dotyczący muzykaliów z tejże świątyni
13	29 I 1811	140	<i>An die Hauptkommission...</i> , pismo Büschinga do Głównej Komisji Sekularyzacyjnej w sprawie obrazów z kościoła klasztornego
14	11 II 1811	176–177	<i>An die Hauptkommission...</i> , pismo Büschinga do Głównej Komisji Sekularyzacyjnej w sprawie obrazów i materiałów malarskich z kościoła klasztornego
15	13 II 1811	185	<i>An den Organisten der Pfarckirche St. Vincenz Herr Leyfer...</i> , pismo Büschinga do organisty w kościele klasztornym w sprawie muzykaliów z tegoż kościoła
16	16 II 1811	188	<i>An [...] Hauptkommission...</i> , pismo Büschinga do Głównej Komisji Sekularyzacyjnej w sprawie obrazów z kościoła klasztornego